

EL DESCOBRIMENT D'AMÈRICA

Entre la història i la llegenda

Vinyeta de l'auca *El descubrimiento de América*. [ca.1920]. Autor: no identificat. ANC1-160-N-815.
Codi doc ANC@ula 4331

Generalitat de Catalunya
**Departament
d'Ensenyament**

|| A || N || C ||
Arxiu Nacional de Catalunya

Nom alumne/a:	
Grup / Matèria:	
Data:	

1. INTRODUCCIÓ A L'ACTIVITAT

El “descobriment” d'Amèrica ha estat considerat un dels fets més importants de la Història de la Humanitat. Per a molts historiadors, aquest esdeveniment se sol considerar com el fet que va posar punt i final a l'anomenada Baixa Edat Mitjana i va encetar una nova etapa històrica, l'Edat Moderna. Però, com sol passar amb els grans episodis i personatges de la Història, el “descobriment” d'Amèrica i Cristòfor Colom han estat sempre envoltats d'una aura de llegenda que dificulta la distinció entre la veritat i el mite.

Com s'ha construït el relat que ens explica aquells esdeveniments? Fins a quin punt correspon a un discurs basat científicament o a la construcció d'una llegenda útil políticament? I si és així, amb quina finalitat?

Segons ens explica la historiografia, l'arribada dels exploradors hispànics a Amèrica va suposar un abans i un després en la concepció geogràfica del món que les persones tenien fins aleshores, va suposar un impacte cultural de grans dimensions al sí de la societat occidental, va comportar una revolució econòmica internacional i va impulsar la forja dels grans imperis moderns europeus.

Darrerament però, aquest discurs positivista s'ha vist fortament qüestionat des de diverses perspectives, entre les quals en destaquem dues: d'una banda la que té en compte les conseqüències per a Amèrica com la destrucció de les cultures autòctones, l'explotació del continent i el genocidi ocasionat; de l'altra la que analitza els elements mítics introduïts amb l'objectiu de construir una identitat que ha servit per fonamentar el nacionalisme espanyol.

L'objectiu d'aquesta proposta consisteix en fer una aproximació a la història del Descobriment d'Amèrica i a la figura de Cristòfor Colom, a través de l'anàlisi d'uns documents que sintetitzen els elements principals d'aquest relat, fets en diferents èpoques, amb la finalitat d'introduir-nos en l'anàlisi del discurs històric des d'un posicionament crític.

2. INICIEM LA RECERCA

2.1. Identificació del document

Doc. 1

Auca Historia de Cristóbal Colón. 1892
Autors: Llopart (dibuixant), Casals (gravador)
ANC1-160-N-724. Codi doc ANC@ula 4330.

- Busqueu el document a l'aplicació [ANC@ula](#) seguint les següents pautes següents:
  - Trieu la opció "cercar per camps"
  - On posa "codi", anoteu el número del Codi doc. ANC@ula que figura al peu del document i premeu "cerca"
  - Com a resultat de la cerca apareix el títol de document; accediu a l'enllaç del títol per visualitzar la fitxa descriptiva del document
- Elaboreu la [fitxa d'identificació](#) del document.
- Cerqueu la definició d'*Auca* a l'[Enciclopèdia Catalana](#) i expliqueu-ne breument el significat, amb les vostres paraules.

- Observeu la vinyeta 32. Expliqueu l'episodi que s'hi narra.

- Considereu que aquest episodi pot ser rellevant històricament? Per què creieu que s'explica com un dels fets rellevants de la vida de Colom i del descobriment d'Amèrica?

- En llengua castellana, hi ha una frase feta que diu: Como el huevo de Colón. Expliqueu-ne el significat (podeu consultar el [diccionari de frases fetes i refranys](#))

Doc. 2

Auca *El descubrimiento de América*. [ca. 1920]
 Autor: no identificat
 ANC1-160-N-815. Codi doc ANC@ula 4331

- Elaboreu la [fitxa d'identificació](#) del document.
- Tenint en compte l'objecte de la vostra recerca, com classificaríeu aquesta tipologia de font?
  - Podeu consultar el [document de suport](#) per obtenir més informació

Font primària

Font secundària

- Argumenteu la resposta

- Quina de les dues auques us proporciona més informació?

Codi doc ANC@ula 4330

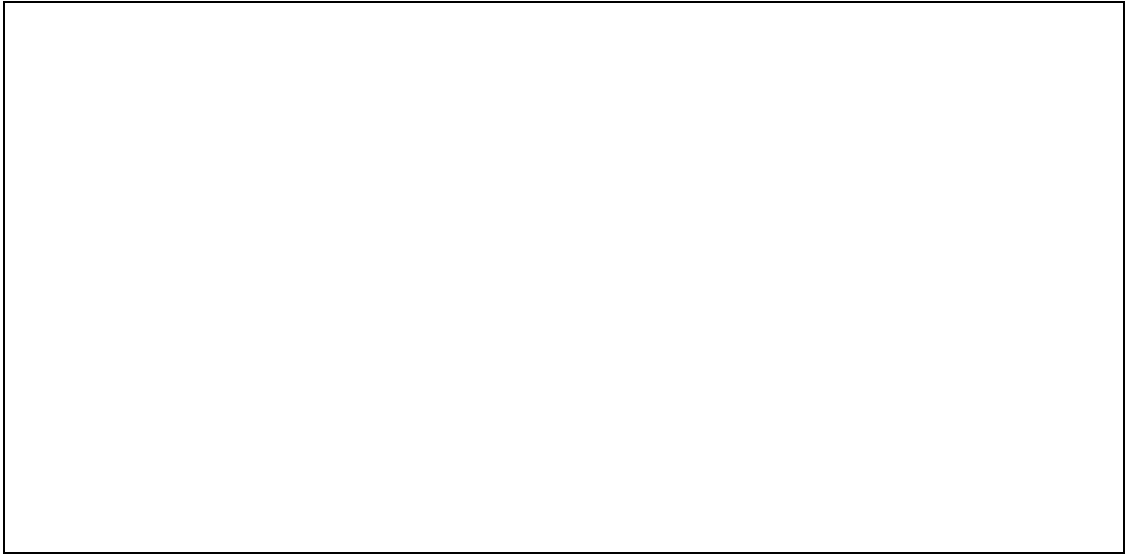
Codi doc ANC@ula 4331

- Intenteu explicar breument per què.

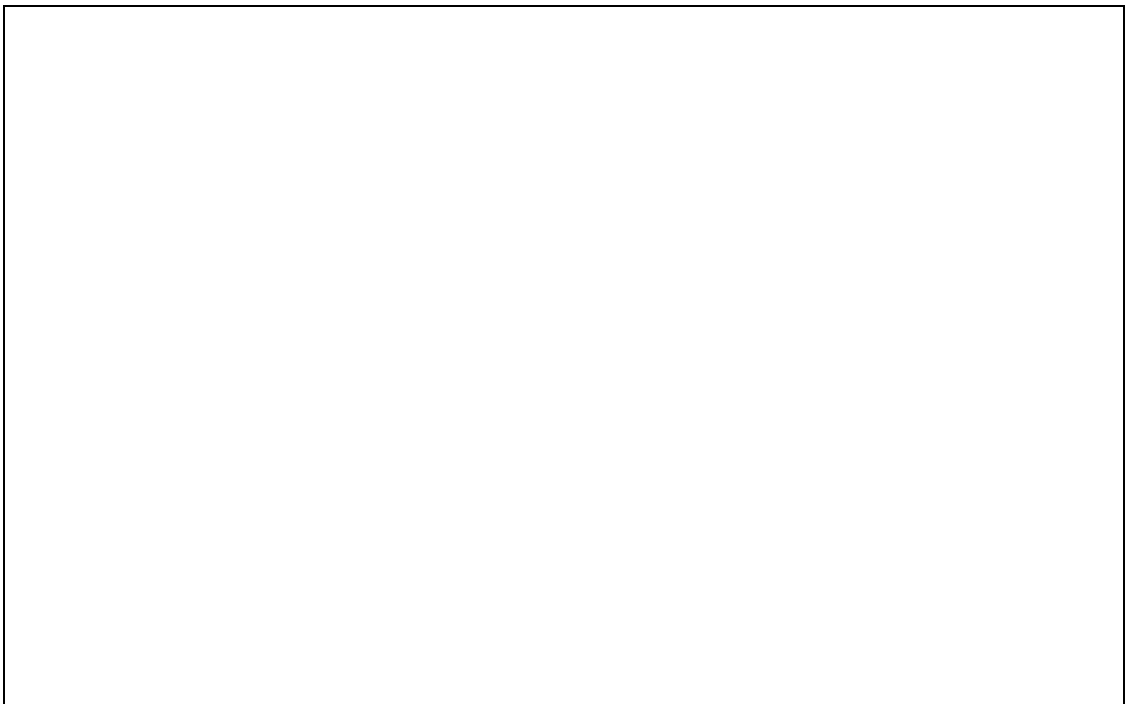
- A la part superior dreta del document 2, hi consta la inscripció “*Estampes d’Epinal*”. Cerqueu aquest terme i expliqueu el seu significat amb les vostres paraules (No us oblideu de citar-ne la font).

- Observeu la vinyeta 43 de l’auca *Historia de Cristóbal Colón*. Busqueu informació sobre el fet que s’hi representa i comenteu-lo.

- Considereu que aquest episodi pot ser rellevant històricament? Per què creieu que s'explica com un dels fets rellevants de la vida de Colom i del descobriment d'Amèrica?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the student to write their answer to the first question.

- Quin missatge creieu que es vol donar sobre Colom amb la inclusió a l'auca dels episodis de l'ou i l'eclipsi?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the student to write their answer to the second question.

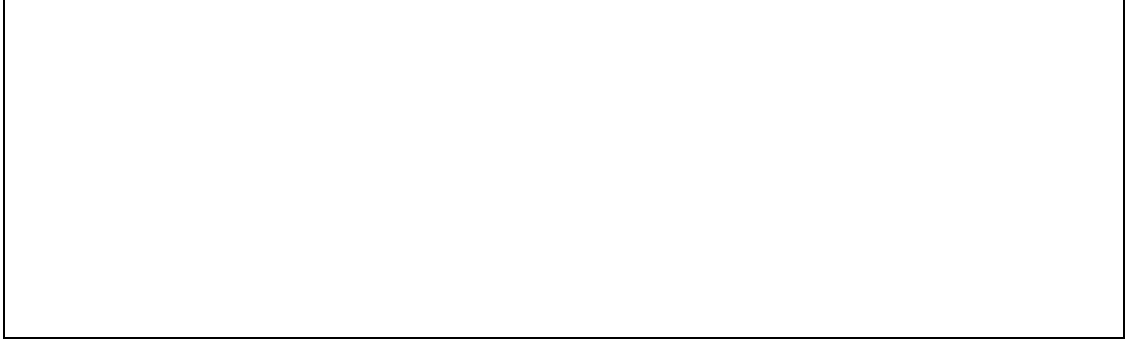
3. COMPAREM ELS DOS DOCUMENTS

Una vegada identificats els documents, sistematitzem la informació que ens donen i la contrastem:

	 <p><i>Historia de Cristóbal Colón</i> Autors: Llopart (dibuixant), Casals (gravador) ANC1-160-N-724 Codi doc ANC@ula 4330</p>	 <p><i>El descubrimiento de América</i> Autor: no identificat ANC1-160-N-815 Codi doc ANC@ula 4331</p>
D'on és Colom?		
Quina professió té originàriament		
Què volia fer Colom?		
A qui va demanar primer el suport per emprendre la seva aventura?		
Els Reis Catòlics li van donar suport de bon començament?		
Gràcies a qui va poder tirar endavant el seu projecte?		
Com va finançar el seu primer viatge?		
Quant va durar?		
Des de quin port van salpar les naus?		
Com es deien les embarcacions ?		
Quants viatges va fer?		
Com es representen els navegants quan van arribar a terra?		
Què hi van trobar		
Com van ser rebuts pels nadius americans?		
Com es representen els nadius americans?		
Amb quins termes els denominen?		
Quines descobertes es fan durant els viatges?		

4. CONSULTEM ALTRES FONTS PER CONTRASTAR LA VERACITAT DE LA INFORMACIÓ

- Consulteu aquest [mapa](#) que il·lustra els viatges de Colom.
- Identifiqueu, amb l'ajut d'un atlas, els recursos naturals hi ha a les zones per les quals va viatjar.

- Relacioneu aquesta informació amb la que heu obtingut en les dues primeres auques i [argumenteu](#) quina de les dues sembla que ens dóna una informació més objectiva

- Cerqueu la definició de “descobriment”

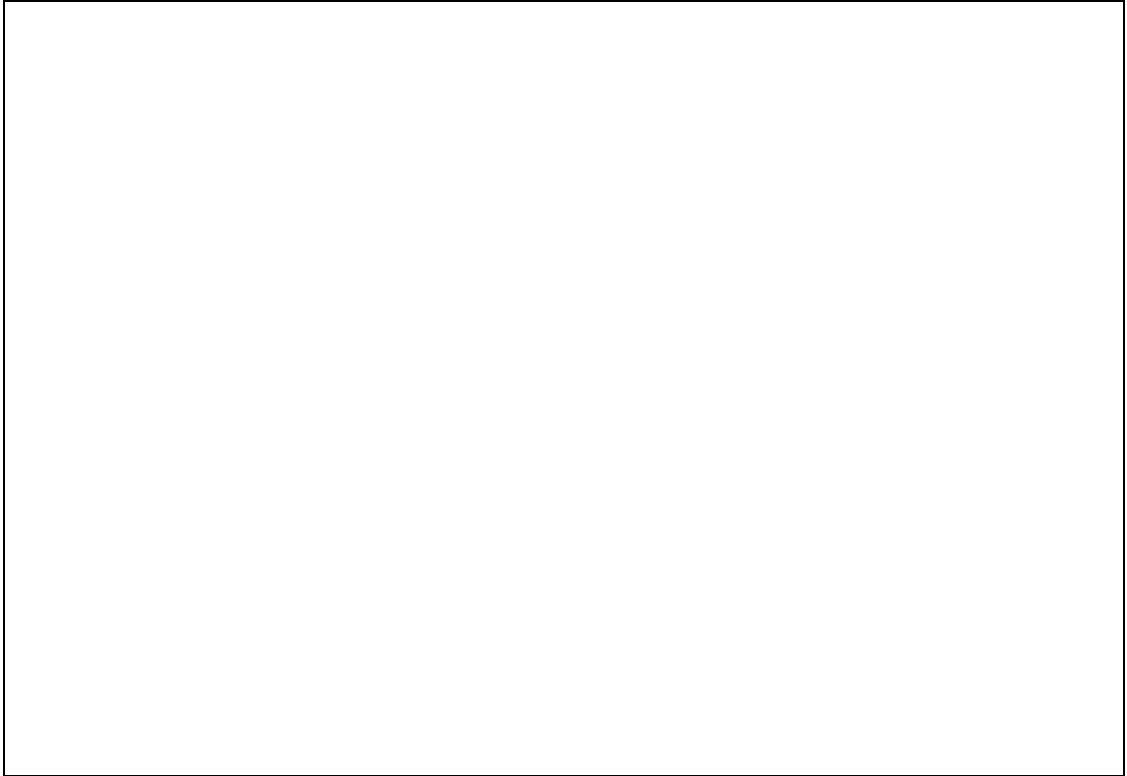
- [Justifiqueu](#) per què s’atribueix a Colom el Descobriment d’Amèrica

Comparem ara amb discursos més actuals

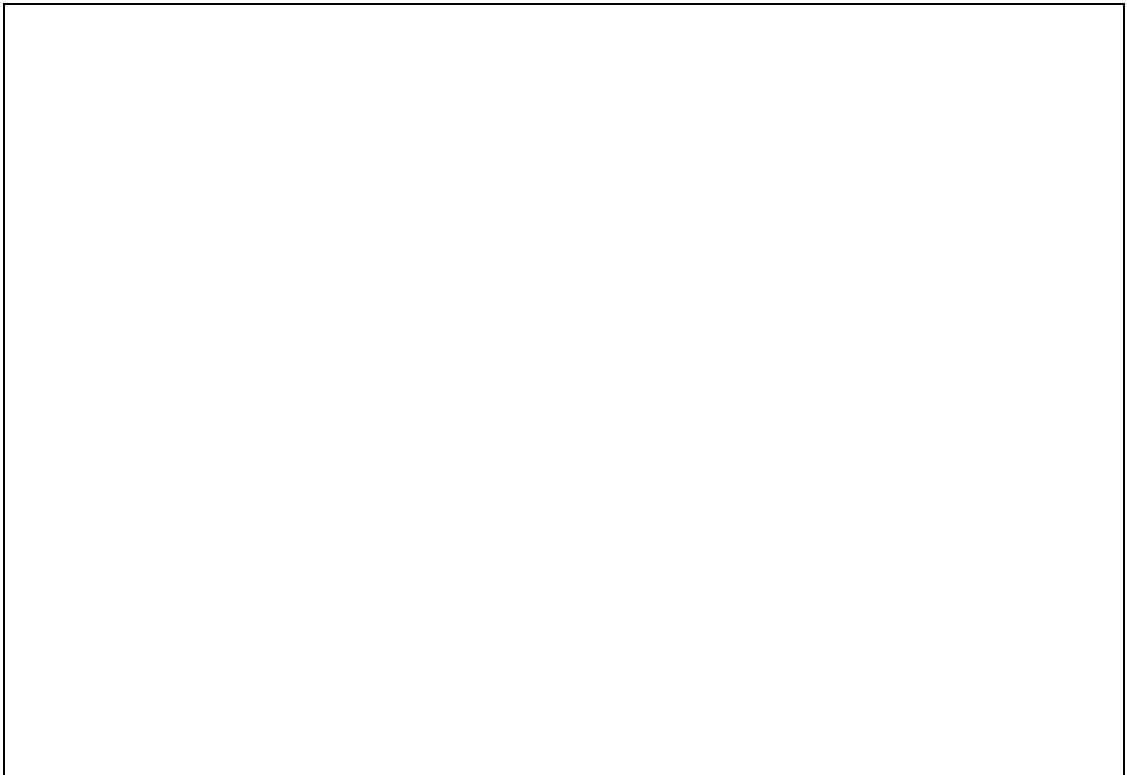
	Enciclopèdia Catalana. http://www.enciclopedia.cat/	Auca d'en Cristòfor Colom. Autor: Ramon Cuéllar. Ed. Cercle Català d'Història. 2008. http://www.cch.cat/php/ls.php?fx=1z09070212
D'on és Colom?		
Quina professió té originàriament		
Què volia fer Colom?		
A qui va demanar primer el suport per emprendre la seva aventura?		
Els Reis Catòlics li van donar suport de bon començament?		
Gràcies a qui va poder tirar endavant el seu projecte?		
Com va finançar el seu primer viatge?		
Quant va durar?		
Des de quin port van salpar les naus?		
Com es deien les embarcacions ?		
Quants viatges va fer?		
Com es representen els navegants quan van arribar a terra?		
Què hi van trobar		
Com van ser rebuts pels nadius americans?		
Com es representen els nadius americans?		
Amb quins termes els denominen?		
Quines descobertes es fan durant els viatges?		

En què coincideix la informació que ens donen aquestes fonts i en què es diferencia?

- Detalleu la informació que coincideix en totes les fonts

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the student to write down the information that coincides in all sources.

- Destaqueu les principals diferències que ens presenten

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the student to write down the principal differences between the sources.

- Quina és la finalitat de la història, en tant que ciència?

- Amb quina finalitat es construeixen els mites?

- Cerqueu, en els documents treballats, els elements d'informació que consideràrieu més propers al mite o la llegenda i els que consideràrieu més històrics i anoteu-los en les taules següents:

Historia de Cristóbal Colón

Mite o llegenda	Història

El descubrimiento de América

Mite o llegenda	Història

5. SINTETITZEM I ESTABLIM ALGUNES CONCLUSIONS

- Quins són els elements d'informació de tipus mític o llegendari que apareixen en els relats tradicionals sobre el Descobriment d'Amèrica i la figura de Cristòfol Colom?

- Hi ha quelcom d'universalment acceptat en la construcció de la història del Descobriment d'Amèrica i la figura de Cristòfol Colom?

- Detalleu algun episodi que hagi arribat als nostres dies en forma de relat històric, i que contingui elements mítics o llegendaris